

9. Кульчицький С. Червоний виклик. Історія комунізму в Україні від його народження до загибелі. Книга 1.К.: Темпора. 504 с.
10. Главацький М.В. Павло Скоропадський: Наук. поп. вид. К.: Вид. група КМ-БУКС, 2016. 144 с.

УДК 340

Марціясь І. І.

*старший викладач кафедри теорії
та історії держави і права
Західноукраїнського
національного університету*

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ДИПЛОМАТИЧНОГО КОРПУСУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ П. СКОРОПАДСЬКОГО

Дослідження процесу здобуття державності на початку ХХ ст., впливу та розвитку міжнародних відносин є надзвичайно важливим та необхідним враховуючи сучасний стан державотворення, зокрема, період існування Української Держави кінця квітня – початку грудня 1918 р.

Актуальність зумовлена наявністю своєрідних закономірностей організації міжнародних відносин у зазначений період державотворення та їх значення для відновлення та збереження незалежності держави. Зокрема, цінність досвіду попередників обумовлена сьогодишніми реаліями, які також вимагають від управлінців прийняття результативних для держави і суспільства політичних рішень, насамперед щодо збереження української державності, національної безпеки та захисту національних інтересів, уникаючи помилок минулого.

Дослідженню даного питання присвячено праці низки науковців, серед них: П. П. Гай-Нижник, І. Дацків, Д. І. Дорошенко, Я. С. Калакура, С. В. Корсунський, В. М. Матвієнко, М. М. Приходько, В. Б. Євтух та ін.

Прийшовши до влади гетьман П. Скоропадський показав, що основним завданням його діяльності є встановлення в країні сильної державної влади, здатної забезпечити збереження незалежності та розбудову могутньої Української держави [5, с. 153]. Відтак, чільне місце у виконанні даної мети займав розвиток міжнародних відносин.

Зокрема, одним з найбільш важливих напрямів геополітичної стратегії Гетьмана П. Скоропадського було вирішення так званого Західноукраїнського питання, що полягало в реалізації завдань по двох основних вектора. В першу чергу, це встановлення дипломатичних зв'язків із Австро-Угорщиною з метою ратифікації нею Брестського мирного договору та визнання Української Держави. А також встановлення суверенітету держави П. Скоропадського на

територіях розселення етнічних українців на Західній Україні, землі якої перебували у складі, під протекторатом чи в інший спосіб підпорядковувались Австро-Угорщині [3, с. 187-190].

Реалізація цих двох напрямків зовнішньої політики держави залежала від діяльності українського посольства у Відні та посла В. Липинського зокрема. Це був ключовий дипломатичний напрям з огляду на те, що саме Австро-Угорщина мала в своєму складі українські й польські землі, що вимагало тут від України особливо сильної і активної дипломатії.

Відтак, Т. Осташко зазначає, що «уряд П. Скоропадського намагався уладнати взаємини з Австро-Угорщиною, причому діяв досить рішуче й наполегливо. В. Липинський, свого часу, пропонував урядові і Міністерству закордонних справ більш рішуче відстоювати право на українські землі й вимагати ратифікації та виконання Віднем Брестських угод [4].

Незважаючи на підтримку гетьмана німецькою стороною і активну діяльність міністра Кюльмана та посла Мумма, які домагались обов'язкового виконання Брестської угоди щодо Холмщини, Відень порушив домовленості про її передання Україні, більш того, відмовлявся ратифікувати Брестський договір Центральних держав з Україною, тому угода про автономію Галичини й Буковини не була реалізована [2, с. 183].

Хоча загалом той факт, що Австро-Угорщина відмовиться від ратифікації Брестської угоди, був очевидним і більш того передбачуваним. Тому основною метою діяльності В. Липинського у Відні варто вважати відстоювання інтересів Української Держави щодо розширення суверенітету на всі території проживання етнічних українців. Об'єднання українських земель, що перебували у складі Австро-Угорщини, а також частково у складі Румунії та Польщі В. Липинський ставив собі за першочергове завдання.

Окрім цього, слід звернути увагу на те, що П. Скоропадський доручив В. Липинському також саме через Австро-Угорщину встановити та розширити зв'язки з Болгарським Царством та Османською Імперією.

Загалом Австро-Угорський вектор зовнішньо-політичної стратегії Української Держави зводився скоріше до захисту українських інтересів від посягань європейських держав. Місія посольства у Відні включала крім спонукання Австро-Угорського уряду до ратифікації Брестської мирної угоди, також і до виконання її Болгарією та Туреччиною [1].

Хоча посольство В. Липинського у Відні і було найчисельнішим із усіх закордонних представництв Української Держави, однак спостерігаємо все ж панування Австро-Угорщини у двосторонніх відносинах з Українською Державою, принаймні, в економічній сфері. Відтак, В. Липинському такі не вдалось виконати всі поставлені завдання.

Тому, варто відзначити, що діяльність посольства у Відні не дала значних своєчасних переваг. Австро-Угорщина ніколи не розглядала можливість існування потужного східного сусіда, тому протистояла у цих питаннях навіть Німеччині. Проте вдалось закласти підвалини для подальшого об'єднання українських земель, тому дипломатична місія у Відні загалом може вважатися

досить ефективною, якщо розглядати її в перспективі появи нових можливостей для реалізації геополітичної стратегії П. Скоропадського.

Ще одним важливим, але так і не реалізованим, завданням було протистояння територіальним претензіям Румунії та Польщі.

Крім того, слід зауважити, що вихідні умови були надзвичайно складними. Так як Українська Держава була достатньо новим суб'єктом міжнародних відносин, проте намагалася реалізувати власний потенціал, враховуючи ресурси та геополітичне становище. В. Липинський досяг максимальних успіхів, враховуючи наявні ресурси та можливості Української Держави, однак він був фактично позбавлений підтримки Голови Ради Міністрів та гетьмана П. Скоропадського, які віддали перевагу Німеччині. Хоча саме В. Липинський, розуміючи падіння Австро-Угорщини, передбачив основні загрози територіальній цілісності України з боку Румунії та Польщі і намагався попередити окупацію західних земель Української Держави, однак в силу відсутності регулярної армії суто дипломатичні спроби не дали необхідного ефекту. Важливим здобутком дипломатів в Австро-Угорщині слід відзначити також встановлення контактів із Болгарією та Туреччиною, що в подальшому відкрило нові можливості для міжнародних відносин Української Держави на тлі загрози агресії з боку Більшовицької Росії [3, с. 204-207].

Крім того, діяльність посольства у Відні багато в чому сприяла порушенню рівноваги Четверного Союзу та реальній підтримці визвольного руху на українських землях у складі Австро-Угорщини.

Таким чином, підсумовуючи аналіз діяльності дипломатичного корпусу гетьманату в реалізації геополітичної стратегії П. Скоропадського, можна зробити такі висновки:

по-перше, незважаючи на те, що П. Скоропадський сконцентрував повноваження в сфері міжнародних відносин у своїх руках, він не зміг чітко визначити пріоритети зовнішньої політики;

по-друге, аналіз діяльності дипломатичного корпусу та реального геополітичного становища Української Держави продемонстрували помилки в установлених напрямках та цілях, оскільки було недооцінено значення загроз з боку сусідніх держав, зокрема Росії, для українського суверенітету та якості налагодження міжнародних відносин;

по-третє, активність дипломатів держави П. Скоропадського все-таки принесла велику користь для становлення молодої держави в тих умовах, у яких відбулося її формування. Зокрема, дипломатичні місії в Німеччині та Австро-Угорщині домоглися значних результатів у розширенні міжнародного визнання Української Держави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гай–Нижник П. П. Законодавче та нормативно-правове підґрунтя становлення дипломатичної служби Української Держави за Гетьманату 1918 р. Гілея: науковий вісник. 2017. №123. С. 28-36

2. Дацків І. Б. *Дипломатія українських національних урядів у захисті державності (1917-1923 рр.): дис. ... д-ра. іст. наук: 07.00.02. Київ. 2010. 474с.*
3. Дорошенко Д. І. *Історія України, 1917-1923 рр. : в 2-х т. : документально-наукове видання. Київ: Темпора, 2002. 320 с.*
4. Осташко Т. *В'ячеслав Липинський – історик, політик, дипломат. Україна дипломатична: науковий щорічник. 2002. № 3. С. 656-659.*
5. Скоропадський П. *Спогади: кінець 1917 – грудень 1918 рр. Київ, Філадельфія. 1995. 494 с.*

УДК 343.32

Подковенко Т.О.

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри
теорії та історії держави і права
Західноукраїнського
національного університету*

СТРАТЕГІЯ ЄС З КІБЕРБЕЗПЕКИ: ВІДКРИТИЙ, НАДІЙНИЙ І БЕЗПЕЧНИЙ КІБЕРПРОСТІР

Суспільство ХХІ століття визначається як інформаційне суспільство. Високі темпи розвитку технологій в ІТ-секторі, розвиток електронного адміністрування та електронних послуг ставлять перед світовою спільнотою цілий ряд нових викликів. За останні десятиліття Інтернет, а в ширшому розумінні кіберпростір здійснює величезний вплив на усі сфери життєдіяльності суспільства. Наше повсякденне життя, основоположні права, соціальна взаємодія та економіка залежать від добре функціонуючих інформаційно-комунікаційних технологій. З однієї сторони, відкритий та вільний кіберпростір сприяє політичній та соціальній інтеграції у всьому світі, усуває існуючі бар'єри між державами, спільнотами та громадянами, забезпечує взаємодію та обмін інформацією та ідеями в глобальному масштабі, з іншої – може породжувати серйозні загрози, пов'язані з кіберзлочинністю. Щоб зберегти віртуальний простір відкритим та вільним, в Інтернет-середовищі повинні застосовуватися ті самі стандарти, принципи та цінності, які ЄС підтримує в реальному світі.

Ще у 2003 році Дан Вертон зазначив, що у високорозвинутих державах безперешкодне функціонування кіберпростору є основою не тільки для нормального функціонування економіки, але й для безпеки держави [1, с. 76]. На нашу думку, дане твердження стосується як зовнішньої безпеки, так і внутрішньої, а в контексті розвитку інформаційно-комунікаційних технологій є як ніколи актуальним.